

МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ ТА МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ

Обсяг фінансового ресурсу місцевих бюджетів на 2020 рік розраховано з урахуванням вимог Бюджетного та Податкового кодексів України, положень програми діяльності Кабінету Міністрів України, Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки, *схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 № 142-р*.

Під час визначення обсягу ресурсу місцевих бюджетів на 2020 рік враховано:

– макропоказники економічного і соціального розвитку України на 2020 – 2022 роки, *затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 15.05.2019 № 555*;

– чинні ставки рентної плати на природний газ, нафту та газовий конденсат;

– продовження зарахування 5 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення (природний газ, нафту та газовий конденсат) до місцевих бюджетів за місцем видобутку корисних копалин;

– незастосування з 1 січня 2020 року підвищувального коефіцієнта 1,1 до ставки рентної плати за видобуток залізної руди, встановленої на рівні 8 відсотків;

– припинення зарахування частини (13,44 відсотка) акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального до місцевих бюджетів у зв'язку із зарахуванням цих надходжень до дорожнього фонду;

– застосування до 2023 року включно індексу споживчих цін, що використовується для визначення коефіцієнта індексації нормативної грошової оцінки сільськогосподарських угідь, земель населених пунктів та інших земель несільськогосподарського призначення, а також для цілей оподаткування єдиним податком четвертої групи, із значенням 100 відсотків;

– підвищення розміру прожиткового мінімуму, мінімальної заробітної плати та посадового окладу (*тарифної ставки*) працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки;

– незастосування індексації ставок, визначених в абсолютних значеннях по рентній платі за спеціальне використання лісових ресурсів, використання води, надр, не пов'язаних з видобутком, користування радіочастотним ресурсом, а також по екологічному податку;

– норми Закону України від 12.08.2014 № 1363-VII «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України»;

– положення постанови Кабінету Міністрів України від 07.11.2014 № 595 «Деякі питання фінансування бюджетних установ, здійснення соціальних виплат населенню та надання фінансової підтримки окремим підприємствам і організаціям Донецької та Луганської областей, а також інших платежів з рахунків, відкритих в органах Казначейства» та розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.11.2014 № 1085-р «Про затвердження переліку населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження».

Загалом **ресурс місцевих бюджетів** на 2020 рік становить **465 647,1 млн грн**, в тому числі за:

- ✓ загальним фондом – **413 116,9 млн грн**;
- ✓ спеціальним фондом – **52 530,2 млн гривень**.

Прогнозний обсяг доходів місцевих бюджетів визначено у сумі **323 315,0 млн грн**, у тому числі за:

- ✓ загальним фондом – **296 116,7 млн грн**;
- ✓ спеціальним фондом – **27 198,3 млн гривень**.

Під час проведення оцінки дохідної частини місцевих бюджетів було враховано:

- *статистичні показники, які використовуються при розрахунку прогнозних надходжень податків та зборів, зокрема за 2018 рік, очікувані макропоказники Мінекономрозвитку на 2019 рік та прогнози на 2020 рік за I сценарієм, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 15.05.2019 № 555;*

- *фактичне виконання дохідної частини бюджету за результатами 2016 – 2018 років та 7 місяців 2019 року.*

З урахуванням реверсної дотації, яка перераховується місцевими бюджетами до державного бюджету, доходи місцевих бюджетів на 2020 рік становитимуть **314 553,4 млн грн**, у тому числі:

- *загального фонду – 287 355,1 млн гривень.*

Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів на 2020 рік здійснено відповідно до вимог статей 98 – 100 та пункту 24² розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України.

Вирівнювання здійснено щодо:

– 24 обласних бюджетів окремо за надходженням податку на доходи фізичних осіб та податку на прибуток підприємств;

– 113 бюджетів міст обласного значення, 448 районних бюджетів та 859 бюджетів об'єднаних територіальних громад за надходженнями податку на доходи фізичних осіб.

Розрахунок здійснено з урахуванням таких параметрів:

Показник*	Звітна дата	Суб'єкт надання інформації	Значення
Чисельність наявного населення	Станом на 01.01.2019	Державна служба статистики України	35,5 млн осіб
Кількість облікованих внутрішньо переміщених осіб	Станом на 01.01.2019	Міністерство соціальної політики України	1,3 млн осіб
Надходження податку на доходи фізичних осіб, що зараховується до обласних бюджетів	за 2018 рік	Державна казначейська служба України	23 914,3 млн грн
Надходження податку на прибуток підприємств, що зараховується до обласних бюджетів	за 2018 рік	Державна казначейська служба України	4 728,2 млн грн
Надходження податку на доходи фізичних осіб, що зараховується до бюджетів міст обласного значення, районних бюджетів та бюджетів об'єднаних територіальних громад	за 2018 рік	Державна казначейська служба України	95 563,3 млн грн
Коригування показників надходжень відповідного податку	за 2018 рік	Департаменти фінансів обласних державних адміністрацій	–

* – без урахування показників по бюджету міста Києва та населених пунктів Донецької та Луганської областей, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження.

З урахуванням зазначених параметрів, **середній рівень надходжень на 1 жителя**, який використано під час розрахунку, становив для:

бюджетів міст обласного значення, районних бюджетів та бюджетів	обласних бюджетів
---	-------------------

об'єднаних територіальних громад		
по податку на доходи фізичних осіб	по податку на доходи фізичних осіб	податку на прибуток підприємств
2 595,44 грн	649,50 грн	128,35 грн

Отже, базову дотацію отримують бюджети, у яких індекс податкоспроможності $< 0,9$, або надходження на 1 жителя менше:

2 335,89 грн – з податку на доходи фізичних осіб для бюджетів міст обласного значення, районних бюджетів та бюджетів об'єднаних територіальних громад;

584,55 грн – з податку на доходи фізичних осіб для обласних бюджетів;

115,51 грн – з податку на прибуток підприємств для обласних бюджетів.

Базову дотацію з державного бюджету у 2020 році отримують 1 032 місцевих бюджети, у тому числі: 19 обласних бюджетів, 38 бюджетів міст обласного значення, 356 районних бюджетів та 619 бюджетів об'єднаних територіальних громад.

Реверсна дотація передбачена для бюджетів, у яких індекс податкоспроможності $> 1,1$, або надходження на 1 жителя більше:

2 854,98 грн – з податку на доходи фізичних осіб для бюджетів міст обласного значення, районних бюджетів та бюджетів об'єднаних територіальних громад;

714,45 грн – з податку на доходи фізичних осіб для обласних бюджетів;

141,18 грн – з податку на прибуток підприємств для обласних бюджетів.

У 2020 році реверсну дотацію до державного бюджету будуть перераховувати 235 місцевих бюджетів, у тому числі: 5 обласних бюджетів, 53 бюджети міст обласного значення, 38 районних бюджетів та 139 бюджетів об'єднаних територіальних громад.

За результати розрахунку обсяг базової дотації, яка надаватиметься місцевим бюджетам з державного бюджету у 2020 році, становить **13 271,9 млн грн**, обсяг реверсної дотації, яка перераховуватиметься з місцевих бюджетів до державного бюджету, – **8 761,6 млн гривень**.

Загалом обсяг міжбюджетних трансфертів, що надаються з державного бюджету місцевим бюджетам, передбачено у сумі **151 093,6 млн грн**, у тому числі за:

✓ загальним фондом – **125 761,8 млн грн**;

✓ спеціальним фондом – **25 331,8 млн гривень.**

За загальним фондом передбачено такі трансферти:

I. Дотації – 21 807,0 млн грн, у тому числі:

- базова – 13 271,9 млн грн;
- стабілізаційна – 200,0 млн грн;
- додаткові – 8 335,1 млн грн, з них:

– на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я – **7 900,0 млн гривень.**

Під час розподілу додаткової дотації для обласних бюджетів у формулі враховано додатковий параметр – кількість учнів закладів загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти.

При цьому змінено пропорції, що враховуються під час розподілу:

10 відсотків обсягу – пропорційно до питомої ваги кількості наявного населення області станом на 1 січня року, що передує плановому;

40 відсотків обсягу – пропорційно до питомої ваги приведенного індексу відносної податкоспроможності зведеного бюджету області;

50 відсотків обсягу – пропорційно до питомої ваги кількості учнів закладів загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти.

Також у кількості наявного населення враховано чисельність облікованих внутрішньо переміщених осіб, яка враховується під час розрахунку базової та реверсної дотації, чим забезпечено рівність підходів;

– на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок наданих державою податкових пільг зі сплати земельного податку суб'єктам космічної діяльності та літакобудування – **405,1 млн грн** (на підставі даних фінансових органів Дніпропетровської, Запорізької, Харківської, Чернігівської обласних та Київської міської державних адміністрацій щодо сум наданих пільг по земельному податку суб'єктам космічної діяльності та літакобудування у 2019 році);

– міському бюджету міста Славутича на забезпечення утримання соціальної інфраструктури міста – **30,0 млн гривень.**

II. Субвенції – 103 954,8 млн грн, у тому числі:

➤ на здійснення державних програм соціального захисту населення – **1 237,7 млн грн, а саме:**

– на виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом «гроші ходять за дитиною», оплату послуг із здійснення патронату над дитиною та виплату

соціальної допомоги на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя, підтримку малих групових будинків – **1 237,7 млн гривень**.

Розподіл коштів субвенції між місцевими бюджетами здійснено Міністерством соціальної політики України з урахуванням прогнозої на 2020 рік кількості дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей, сімей патронатних вихователів, малих групових будинків, кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які проживатимуть в них, та встановленого розміру державної соціальної допомоги (2 прожиткових мінімуми для відповідної категорії дітей) та розміру грошового забезпечення батькам-вихователям, прийомним батькам (70% одного прожиткового мінімуму для відповідної категорії дітей) та патронатним вихователям (5 прожиткових мінімумів для працездатних осіб), кількості дітей, які проживають в малих групових будинках комунальної форми власності (у розмірі два прожиткових мінімуми на одну дитину відповідного віку на місяць та із збільшенням у 1,5 раза цього розміру для дітей з інвалідністю).

З метою удосконалення управління бюджетними видатками соціального спрямування у проєкті Державного бюджету України на 2020 рік враховано передачу Міністерству соціальної політики України видатків, які на сьогодні здійснюються за рахунок відповідних субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам, зокрема, на надання пільг та житлових субсидій населенню на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу, які включено до складу програми на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг, та на видатки державних соціальних допомог;

➤ **на освіту – 79 559,1 млн грн, у тому числі:**

– освітня – **77 533,3 млн грн**, розподіл якої між місцевими бюджетами здійснено на основі формули, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1088.

У загальному обсязі освітньої субвенції враховано видатки на зростання соціальних стандартів та контингенту учнів, що здобувають загальну середню освіту.

Крім того, під час розрахунку освітньої субвенції враховано резерв коштів (до 1% загального обсягу субвенції) у сумі **663,7 млн гривень**.

Як і у 2019 році, у наступному бюджетному періоді кошти освітньої субвенції спрямовуватимуться виключно на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти державної та комунальної власності в частині забезпечення видатків на здобуття повної загальної середньої освіти, інклюзивно-ресурсних центрів;

– на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази закладів професійної (професійно-технічної) освіти – **100,0 млн грн**, що на 50 млн грн

більше 2019 року. За рахунок цих коштів буде створено 50 нових навчально-практичних центрів з підготовки робітників;

- на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами – **504,5 млн гривень**. Вказані кошти будуть спрямовані на надання державної підтримки 22 184 особам з особливими освітніми потребами;

- на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти “Нова українська школа” – **1 421,3 млн грн**, що на 206,3 млн грн більше 2019 року. Кошти субвенції будуть спрямовані на підвищення кваліфікації педагогічних працівників, придбання меблів, комп’ютерного та мультимедійного обладнання, дидактичних матеріалів;

- **на охорону здоров’я – 17 045,2 млн грн**, у тому числі:

- медична – **14 591,2 млн грн**, передбачена на I квартал 2020 року.

В зазначеному обсязі медичної субвенції враховано цільові видатки на I квартал 2020 року на лікування хворих на цукровий і нецукровий діабет, на лікування хворих на хронічну ниркову недостатність методом гемодіалізу та на виплату щомісячної державної допомоги ВІЛ-інфікованим дітям.

З 1 квітня 2020 року передбачено здійснення з державного бюджету видатків на оплату медичних послуг комунальним закладам охорони здоров’я за договорами з Національною службою здоров’я щодо медичного обслуговування населення в рамках програми медичних гарантій відповідно до Закону України “Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення”.

Крім того, з метою підтримки комунальних закладів в системі охорони здоров’я, які не надають медичних послуг за програмою медичних гарантій, передбачено надання з 1 квітня 2020 року **нової субвенції** з державного бюджету на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров’я в обсязі **1 450,6 млн грн**;

- на придбання ангиографічного обладнання – **80,8 млн грн**;

- на розвиток системи екстреної медичної допомоги – **922,6 млн грн**;

- **інші субвенції з державного бюджету – 6 112,8 млн грн**, у тому числі на:

- виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей осіб, визначених абзацами 5–8 пункту 1 статті 10 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, для осіб з інвалідністю I–II групи, яка настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, визначених пунктами 11–14 частини другої статті 7 Закону

України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та які потребують поліпшення житлових умов, – **305,1 млн грн;**

– проведення робіт, пов'язаних зі створенням і забезпеченням функціонування центрів надання адміністративних послуг, у тому числі послуг соціального характеру, у форматі “Прозорий офіс” – **100,0 млн гривень.**

– проєктні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа – **431,3 млн гривень.**

Розподіл коштів субвенції між місцевими бюджетами здійснено Міністерством соціальної політики з урахуванням кількості дітей-сиріт, які перебувають на квартирному обліку, прогнозованої кількості малих групових будинків, які планується створити у 2020 році, та дитячих будинків сімейного типу, які потребують забезпечення житлом та жилими приміщеннями;

– виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, та визнані особами з інвалідністю внаслідок війни III групи відповідно до пунктів 11 – 14 частини другої статті 7 або учасниками бойових дій відповідно до пунктів 19 – 20 частини першої статті 6 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, та які потребують поліпшення житлових умов, – **248,4 млн грн;**

– виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей учасників бойових дій на території інших держав, визначених у абзаці першому пункту 1 статті 10 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, для осіб з інвалідністю I–II групи з числа учасників бойових дій на території інших держав, інвалідність яких настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, пов'язаних з перебуванням у цих державах, визначених пунктом 7 частини другої статті 7 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, та які потребують поліпшення житлових умов, – **200,0 млн грн;**

– формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад – **2 100,0 млн грн;**

– фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, – **137,5 млн грн;**

– реалізацію проєктів у рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України – **175,0 млн грн;**

– виконання заходів щодо радіаційного та соціального захисту населення міста Жовтих Вод – **8,5 млн грн;**

– завершення будівництва метрополітену у м. Дніпрі – **252,0 млн грн;**

– проведення виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів – **2 155,0 млн гривень.**

За спеціальним фондом передбачено наступні субвенції на:

– на реалізацію проєкту “Житло для внутрішньо-переміщених осіб” – **485,0 млн грн;**

– реформування регіональних систем охорони здоров’я для здійснення заходів з виконання спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проєкту “Поліпшення охорони здоров’я на службі у людей” – **659,1 млн грн;**

– реалізацію проєктів у рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України – **1 100,0 млн грн;**

– фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах – **22 171,5 млн грн, що становить 35 відсотків Державного дорожнього фонду, створеного у складі спеціального фонду державного бюджету за рахунок відповідних джерел, визначених Бюджетним кодексом України;**

– продовження третьої лінії метрополітену у м. Харкові – **356,3 млн грн;**

– завершення будівництва метрополітену у м. Дніпрі – **560,0 млн гривень.**

Під час розподілу міжбюджетних трансфертів у розрізі місцевих бюджетів, що мають взаємовідносини з державним бюджетом, враховано:

– 42 бюджети новоутворених об’єднаних територіальних громад, які створено згідно із Законом України «Про добровільне об’єднання територіальних громад» та у яких у 2019 році відбулися перші вибори депутатів сільської, селищної, міської ради та відповідного сільського, селищного, міського голови;

– приєднання суміжних громад до 28 об’єднаних територіальних громад, у яких відбулися додаткові місцеві вибори у 2019 році;

– приєднання громад до 15 міст обласного значення та міських об’єднаних територіальних громад (м. Бахмут Донецької області; м. Овруч Житомирської області; м. Мукачево Закарпатської області; м. Калуш Івано-Франківської області; м. Обухів Київської області; м. Балта Одеської області; м. Горішні Плавні Полтавської області; м. Острог Рівненської області; м. Суми, м. Конотоп

та м. Шостка Сумської області; м. Лозова та м. Ізюм Харківської області; м. Гола Пристань Херсонської області; м. Нетішин Хмельницької області).

Обсяг державної фінансової підтримки на реалізацію інвестиційних програм і проєктів регіонального розвитку на наступний рік передбачається за рахунок коштів **Державного фонду регіонального розвитку в сумі 9 500,0 млн гривень.**